

Nazmi Bey – (Reşat Nuri Güntekin'in 'Akşam Güneşi' Romanından) – Değişken

Karakter Ebeveynlerini çocuk yaşta kaybeden Nazmi, amcasının himayesinde büyür. Amcası ve ailesi, O'na, aile şefkati ve desteği verirler. Nazmi, eğitim hayatı sırasında herkesi hem kendini çok sevdirmeyi, hem de nefret ettirmeyi başarır. Aynı anda çok güzel ahlaklı vasıflarla tanınırken, birden tam tersi haller göstermektedir. Hayatını uç noktalarda yaşayan Nazmi, yalnızlığı sevmeyen, cesur, atılgan,plancı,çapkın ve çılgın bir karakterdir. İstediklerini elde edebilmek için kararlı davranır, numaralar yapar, zaman zaman dalgacı haller de sergiler, maceralara girmekten çekinmez. Değişken tabiat gösteren bir yapıda olmasına rağmen, cömertliği, iyi kalpliliği ile, kendisini tanıyan herkes O'na hayrandır.

Aktiviteler Nazmi özellikle çocukluk ve gençlik zamanlarında aklına gelen ilk şeyi yapan, çoğunlukla da faydasız işlerle meşgul olan bir insandır. İçki alemlerini ve gece klüplerini sever. Müzik dinlemekten hoşlanır. Zaman zaman da tiyatroya gider. Emekli hayatında ise çiftlik işleri ile meşgul olmuştur. Hayatındaki en son yapmak istediği aktivite ise vals olmuştur.

ÖRNEK ANILAR

Değişken Tanıyan herkes için Nazmi'nin değişkenliği bir muamma olmuştur. O'nu nereye konduracaklarını bilemiyorlardı. Nazmi'nin öğretmeni ve yeni müdür arasında geçen bir diyalog şaşırtıcıydı:

Müdür: Sınıfınızın en çalışkan talebesini öğrenmek isterim.

Muallim: 243 Nazmi

Müdür: En tembel kim?

Muallim: 243 Nazmi

Müdür: Ahlakını en çok beğendiğiniz talebe hangisi?

Muallim: Hepsini iyi çocuklardır. Fakat ahlakça en çok 243 Nazmi'yi beğenirim.

Müdür: Sınıfın fenaları:

Muallim: Yok gibi...Pardon, sınıfın berbadeden bir müfsid vardır ki selahiyetim olsa bir saat mektepte tutmam.

Müdür: O kim?

Muallim: 243 Nazmi

Müdür, hayretle muallimin yüzüne bakarak: Bu nasıl şey böyle demiş. Muallim ' Buna ben de sizin gibi şaşıyorum, demiş, en merhametli ile en zalimi, en zeki ile en gabiye sormuş olsaydınız yine aynı çocuğu gösterecektim. 243 Nazmi, saati saatine uymayan anlaşılmasız bir mahluk, bir tezatlar mecmuasıdır. Onun bir koluna mektebin bütün mükafatlarını yüklemeli, öteki koluna da çantasını vererek özel bir törenle mektepten kovmalı!..'

Yalnızlıktan Korkan Nazmi, kurmay bir subaydır. Askeri hayatı boyunca sayısız çarpışmalara girmiş, defalarca ölüm tehlikesi ile karşı karşıya gelmiştir, fakat bir çocuk gibi yalnızlıktan korkar. Çiftliğine dönemediği bir gece, bu korkusunu kendisi Doktor Kemal'e anlatmıştır. "Bu gece çiftliğe dönmekten korkuyorum...Zaten kimseler yok...Ailem iki gün evvel İstanbul'a gitti..Bahçe boş...Pancurlar kapalı...Kütüphanenin kırık kepengi çarpıyor...Yalnızlık...Yalnızlık...Bu yalnızlığı anlayamazsınız."

Numaracı Nazmi, yaptığı haylazlıklar neticesinde amcasından ihtar alınca, çeşitli numaralar yapar, fakat her seferinde kendisini kolaylıkla affettirmeği başarırdı. "Zavallı amcam benden çok çekti. Beni kendi, çocukları kadar seviyordu. Fazla olarak bana, öleceği gün, beni adam etmek için fedakarlığı yapacağına söz vermişti. Adamcağız, sözünü tutmak için beyhude yorulup çırpınıyordu. Ben yaratılıştaki bir çocuk için yapılacak pek az şey vardı. Vakalar, tesadüfler ve her saat değişen heveslerim beni hangi yola sevk ederse oraya gitmeye mahkum idim. Biçarenin zayıf damarını keşfetmiştim. Azar işittim, ceza gördüğüm vakit yalandan boynumu bükerek, derin derin içime çekerek : 'Hakkın var amca, derdim, anasız, babasız bir çocuğa zulüm yapmaktan kolay bir şey olamaz!' Bu adı nakarat, yüzlerce defa tekrar edilmiş olmasına rağmen tesirini kaybetmez, her defasında amcamı ağlatır, bana birkaç gün istediğim yezitliği yapma imkanı verirdi."

Dalgacı Nazmi, kendisi için endişelenen amcasıyla dalga geçmeyi çok sever, çoğu zaman da bu halleri ile amcasını kızdırırdı. "doktor olacağım yahut itfaiye kujmandanı. Düşün bir kere...Ata binip yangın arabalarının önüne düştün mü, o ne keyiftir amca? Ah ne güzel!.."

Kararlı Nazmi en nihayetinde mesleğinin ne olacağına karar vermişti. Galatasaray Lisesi'ni yarıda bırakarak askeriyeye girmeyi kesin olarak istiyordu. Bunu daha önceki geçici heveslerinden biri sanan amcasına da konu hakkındaki kararlılığını gösterdi. "Belki bana mukadder olan meslek bu olduğu için en sona bıraktım. Kjararım kat'idir Amca...Ya asker olacağım, ya Hiçbir şey. Bu sene Galatasaray'a gitmiyorum."

Haylaz/Çapkın Askeri okula girip askeri terbiyeye alınmak ta Nazmi için haylazlıkların sonu anlamına gelmiyordu. "Mektepte oldukça iyi çalıştım ve parlak bir kurmay subay oldum. Yalnız askerliğin ruhu olan inzibat ve ciddiyete pek alışamıyordum. Bir de sık sık çapkınlık vakalarım, sersermeliklerim, hatta rezaletlerim oluyordu. Fakat her zaman

olduğu gibi bu defa da yine zavallı amcam imdada yetişti, öteye, beriye müracaat ederek beni kurtardı.”

Açıksözlü Yetişkin olmasıyla, babasından kalan veraset hakkına tamamen sahipolan Nazmi, amcasının kendisine gönderdiği paranın sınırlı olmasından sıkıntı duyuyor, açık sözlü bir şekilde, neyi nasıl istediğini belirtiyordu. “Artık yalan tövbe ettim...Binaenaleyhy, şayet 'ben, bu fazla masrafları beğenmiyorum. Bu para nereye gidiyor?' diye sorarsan hakikati açıkça söylerim.Yüzgöz oluruz...Aile saygısı ve hürmeti ortadan kalkar...Dünyada saydığım, sevdiğim ve hatta biraz da korktuğum bir sen kaldın...aman, bu aile muhabbetine bir zarar gelmesin...”

Çılgın/Atak Kesndisini eskiden beri iyi tanıyan arkadaşları, Avrupalıların, Türk Subaylarla dalga geçmesinin karşısında, Nazmi'nin neler yapabileceğini tasavvur ediyorlardı.Ancak, Nazmi onlara cevabını, rezalet çıkarak değil, hayatını bu sözler karşısında tamamen değiştirerek verdi. “Yavaşça yerimden kalktığımı görünce arkadaşlarımla rengi attı. Ne çılgın, ne atak bir adam olduğumu biliyorlardı.”

Maceraperest Nazmi'yi tanıyan herkes, kendisinin maceraya atılmaktan çekinmeyen tabiatını gayet iyi biliyordu. “Maceraperstlikte adeta küçük bir şöret sahibi olmuşum. Vakalarımı ötede, beride masal gibi söylüyorlardı.”

İyi Kalpli Nazmi'nin haylazlıkları herkes tarafından biliniyordu, ancak, iyi kalpliliği de aşıkardı. Özellikle amcasının evinde yaşanan trajediden sonra, Nazmi'nin izin alarak uzun zaman köşkte kalmasından kuzeni Şükrar memnundu, her fırsatta kendisine de bunu dile getiriyordu. “Ne yalan söyleyeyim, ben senin bu kadar iyi kalpli bir çocuk olduğunu bilmiyordum. Bu günümüzde bizi yalnız bırakmadın ... Hepimiz şaşkın bir haldeyiz. Evin içine çok faydan dokunuyor. Var ol,sağ ol!”

Cesur/Atılğan Subay arkadaşı İbrahim ile Kaymakam Nusret önderliğinde teşkilata katılan Nazmi, en cesur, en atılğan askerlerden biriydi. “ İki üç ay içinde adeta ufak bir şöret kazanmışım. En belalı, en tehlikeli işlere beni saldırıyorlardı. Kaç defa hudutları geçtim. Beş on eski çeteciyle Bulgar, Sırp köylerine saldırdım, bomba ile köprüler attım.”

Planlı Nazmi Bey, ileri yaşlarında gençliğindeki değişken, uçarı hallerinin aksine;planlı bir adam olmuştur. Olayları, meydana gelebilecek tehditleri önceden sezerek, kötü sonuçları engeller. Evlatlık kızı Ayşe, Jülide'nin intihar mektubunu kendisine getirdiğinde de, Jülide'nin daha sonradan hiçbir şeyi anlamaması gayesiyle ince bir plan yapmıştı. “Mektubunu okuduğumdan haberi yoktu. Jülide, kendine gelir gelmez Ayşe'yi çağırması, mektubu ne yaptığını sormuştu. Ayşe, vaka gecesi benden aldığı dersi muvaffakiyetle tekrar etmiş. Telaşla mektubu kaybettiğini söyleyerek bir zaman çırpındıktan sonra onu bir dolap altından çıkarıp teslim etmişti. Zarfın açıldığını anlamasına imkan yoktu. Onu bir başka zarfla beraber camın üstüne koyarak üstündeki yazıyı aynen kopya ettim.”